قصه جاسوس اسرائیلی در دولت سوریه

کتاب «الی کوهن، نفوذی و جاسوس اسرائیلی» نوشته بن‌حنان به تازگی با ترجمه محمدمهدی سید ناصری توسط انتشارات ذکر منتشر و روانه بازار نشر شده‌است.

الی کوهن یک نفوذی و جاسوس اسرائیلی بود. بیشتر معروفیت او به دلیل عملیاتش در سوریه است که توانست با نفوذ در دولت سوریه تا مشاور عالی وزیر دفاع نیز ترقی یابد. کوهن یکی از مهم‌ترین جاسوس‌های رژیم‌صهیونیستی در قرن بیستم به شمار می‌رفت که اطلاعات خطرناک و مهمی را طی چهار سالی که در پایتخت سوریه حضور داشت به تل‌آویو مخابره کرده بود و در مجلس سوریه علیه اسرائیل شعار می‌داد و شب‌ها تل‌آویو در جریان اطلاعاتش قرار می‌گرفت.

وی سال ۱۹۶۵ میلادی در دمشق لو رفت و توسط اعضای سرویس اطلاعات سوریه بازداشت و در ۱۸ می همان سال اعدام شد. نام جعلی او در سوریه کمال امین تعابت بود و با بسیاری از مقامات از جمله وزیر دفاع سوریه و رئیس جمهور آینده این کشور روابط نزدیکی برقرار کرد و به سمت مشاور وزارت دفاع برگزیده شد. این کتاب به نام «تنها در دمشق» سال ۱۹۹۷ توسط مرکز پژوهش‌های راهبردی خلیج‌فارس در لندن از زبان عبری به عربی ترجمه و مؤسسه انتشاراتی البیان در دبی آن را به چاپ رساند. این کتاب در ۱۶۸ صفحه و قیمت ۷۵ هزار تومان عرضه شده‌است.

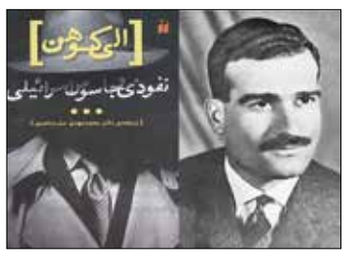

جام جم
ادبیات
LITERATURE
۱۱
یکشنبه ۱۱ تیر ۱۴۰۲ شماره ۶۵۲۵

کارگردانان ایرانی با شخصیت علی باقرزاده (بقا) آشنا شوند

شاعری که رهبری «رفیق» صدایش می‌کرد

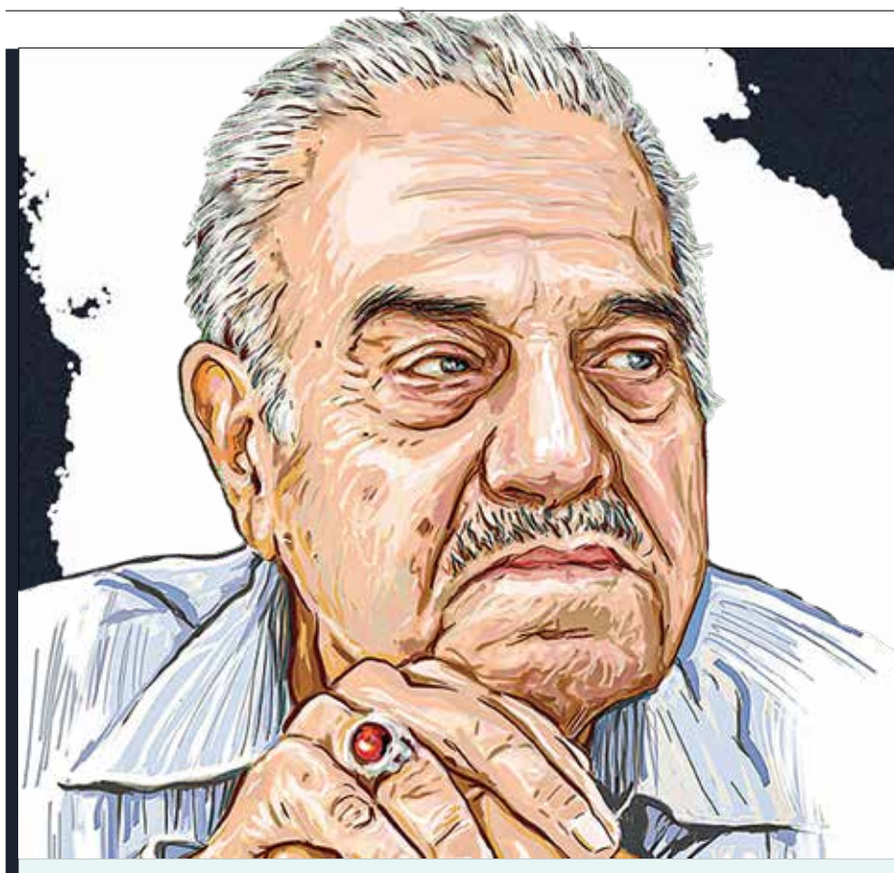

آرش شفاعی
گروه فرهنگ و هنر

ساخت فیلم و سریال بر اساس زندگی‌نامه افراد مشهور و موفق در عرصه‌های مختلف، یکی از گونه‌های سینمایی همیشه محبوب بوده است. در سینمای روز دنیا وقتی مروری کنیم بر آثاری که هرسال اکران می‌شوند، می‌بینیم آثاری با تکیه بر زندگی افراد موفق در رشته‌ها و رسته‌های گوناگون به‌خصوص هنرمندان نامدار و تأثیرگذار ساخته می‌شود. این فیلم‌ها علاوه بر جذابیت‌های داستانی، مخاطبان را با زندگی افراد موفق و پیشرو هم آشنا می‌کند و به شکلی نامحسوس، بذر علاقه به پیشرفت و نام‌آوری را در دل آنان می‌کارد. در سینمای ما، این گونه آثار کمتر ساخته می‌شود، دلایل و گاه بهانه‌هایی هم برای این کم‌کاری و تعلل بیان می‌گردد که فعلا با آن کاری نداریم ولی کاری که از ما برمی‌آید این است که سوژه‌های جذاب و مغفول را به نویسندگان و کارگردانان سینما و تلویزیون یادآوری و پیشنهاد کنیم. یکی از این سوژه‌ها زندگی شاعری مشهدی است به نام علی باقرزاده که همزمان در چند عرصه موفق بود، ولی شاید خیلی‌ها او را نشناسند.

پای در راه شعر

علی باقرزاده، متخلص به بقا در ۱۱ تیر ۱۳۰۸ در مشهد به دنیا آمد و بعد از یک زندگی موفق و درخشان، در ۱۹ آذر ۹۵ در همین شهر درگذشت و به خاک سپرده شد. خانواده او از میان گروه قابل توجهی از بازرگانان یزدی بودند که سال‌ها قبل به مشهد مهاجرت کرده بودند. البته پدر شاعر یعنی مرحوم علی‌اکبر برای تجارت به روسیه مهاجرت کرده بود و همراه پدرش در این کشور به داد و ستد مشغول بود که وقوع انقلاب سوسیالیستی، بساط زندگی و تجارت او را به هم زد و مجبور شد به مشهد بیاید و در این شهر زندگی کند. علی باقرزاده در مشهد به تحصیل مشغول شد و در همان اوایل نوجوانی به استعداد شاعری خود پی برد و پایش به جلسات شعری مشهد باز شد. محیط ادبی به‌خصوص مطبوعات در آن زمان جنب و جوشی داشت. شعرهای او به‌زودی به مطبوعات زمانه راه یافت و در نشریات ادبی مانند یغما، وحید، آینده و... به چاپ رسید.

اما روزگار چندان به کام او نبود چراکه در همان سال‌ها پدرش درگذشت و او مجبور شد سرپرستی مادر و هفت خواهرش را بر عهده گیرد و همین امر باعث شد که نتواند به ادامه تحصیل بپردازد. اما او جوان خودساخته و ویژه‌ای بود. همچنان که تجارت‌خانه چای پدرش را اداره می‌کرد، درس می‌خواند و زبان‌های انگلیسی و عربی را آموخت. در این زمان او هم کار می‌کرد و هم به جلسات درس بزرگانی چون محمدتقی ادیب نیشابوری، میرزا علی‌اکبر نوغانی و قاسم رسا می‌رفت. تحصیل و علم‌آموزی را محدود به مشهد نمی‌کرد و از محضر بزرگانی چون بدیع‌الزمان فروزانفر، محمدعلی جمالزاده، مجتبی مینوی و سعید نفیسی بهره می‌برد. در این میان پایش به جلسات ادبی وزین آن روزهای خراسان باز شده بود و با بزرگانی چون محمود فرخ، مهدی اخوان ثالث، احمد کمال، غلامحسین یوسفی، حسین خدیوجم، احمد گلچین معانی، محمدرضا شفیعی کدکنی، محمد قهرمان و محمدرضا حکیمی مراوده‌های ادبی و دوستی داشت.

او توانست در شعر سبک و شیوه‌ای خاص خود به‌دست آورد. شعر او دارای شناسنامه خاص خودش بود و می‌شد آن را در میان شعر افراد دیگر به راحتی جست و یافت. باقرزاده توانسته بود در سرودن قالب قطعه با مضمون‌های پندآموز و تعلیمی، به سبک ویژه خودش دست بیابد. بی‌اغراق باید او را یکی از قطعه‌سرایان مهم تاریخ ادبیات ایران دانست و او توانست بعد از قرن‌ها که نام بزرگانی چون ابن‌یمین و انوری در قطعه‌سرایی، به یک برند تبدیل شده بود، این قالب را زنده کرده و به نام خود ثبت کند.

موفقیت در عرصه‌های دیگر

تفاوت باقرزاده با بسیاری از هنرمندان و شاعران و چیزی که زندگی او را برای تبدیل به اثر سینمایی جذاب می‌کند، این است که موفقیت او تک بعدی و تنها ادبی نبود. او به زودی توانست به یکی از مدیران و چهره‌های موفق اقتصادی و اجتماعی خراسان تبدیل شود و این موفقیت‌ها را نه با رانت و پارتی بلکه با اتکا به استعداد و لیاقت خود به دست آورد. او که همزمان با کار شاعری، کارهای تجاری و اقتصادی خود را هم پیش می‌برد، در این عرصه هم موفق شد و نامش بر زبان‌ها افتاد و به یکی از مشهورترین چهره‌های اقتصادی خراسان بدل شد به گونه‌ای که سال ۱۳۴۶ او را به سرپرستی یکی از مجموعه‌های مهم صنعتی خراسان یعنی شرکت قند ثابت خراسان (کارخانه قند فریمان) انتخاب کردند. او به مدت نزدیک به چهار دهه در هیات مدیره این واحد صنعتی عضویت داشت و باعث شد این نام به یکی از برندهای مشهور صنعت قند و شکر ایران تبدیل شود. به خاطر همین توانایی و هوشمندی اقتصادی بود که مدیر اداره اتاق بازرگانی و صنایع بازرگانی استان خراسان شد و در بازرگانی و صنعت این استان تأثیرات مستقیم و مهمی گذاشت و حتی بعد از بازنشستگی هم به عنوان مشاور به مدیران صنعتی مشاوره می‌داد و پیش‌بینی‌های او در خصوص سرمایه‌گذاری‌های موفق باعث شده بود در تجارت، اسمی برای خود داشته باشد.

این موفقیت‌ها در کنار نام بلند او در عرصه ادبیات باعث شد که به عضویت هیات امنای دانشگاه فردوسی مشهد و در سال ۸۰ به عضویت هیات امنا و رئیس هیات مدیره بنیاد دانشگاهی فردوسی درآید و در ارتقای علمی و جایگاه این دانشگاه که بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین دانشگاه شرق کشور است، با همه وجودش بکوشد. او با همه این موفقیت‌های کاری و اقتصادی، دست گشاده‌ای در خیر و کمک به مردم داشت. وقتی پدرش درگذشت، برای او در منطقه جلگه‌رخ، از توابع شهرستان تربت‌حیدریه زمین‌هایی به ارث گذاشت و باقرزاده، با مدیریت و حوصله، آن را به روستایی آباد و سرسبز تبدیل کرد و برای کودکان اهل این روستا دو مدرسه ساخت. البته او در طول زندگی‌اش همیشه بخش مهمی از درآمدش را به ساخت مدرسه و هنرستان، در کنار بنای خوابگاه دانشجویان اختصاص داد. او همچنین یکی از واقفان مشهور آستان قدس رضوی نیز هست و با اهدای کتابخانه ارزشمند خود با ۳۰۰۰ جلد کتاب، نامش را در دفتر بلند خدمتگزاران آستان قدس رضوی ثبت کرده است.

«بقا» در کلام رهبر

گفتیم بخش قابل توجهی از زندگی این شاعر نیکومنش، به ارتباط دوستانه او با بسیاری از شخصیت‌های ادبی و هنری معاصر بازمی‌گردد که اگر فیلمی درباره زندگی او ساخته شود، همین مسأله فیلم را جذاب‌تر هم می‌کند. جالب است بدانید یکی از شخصیت‌هایی که دوستی عمیق و طولانی با مرحوم باقرزاده داشت، رهبر معظم انقلاب است. رابطه دوستانه این دو از دوران آغازین جوانی در انجمن‌های ادبی مشهد مانند انجمن ادبی فردوسی به مدیریت مرحوم عبدالعلی نگارنده برمی‌گردد. در این انجمن هم پیشکسوتان و بزرگان و هم جوان‌ترها شرکت می‌کردند و از دیگر اعضای تقریبا ثابت این جلسات می‌توان به مرحومان سیدجلال آشتیانی، محمدرضا حکیمی، غلامرضا قدسی، شیخ محمود عبادی، دکتر علی شریعتی، محمدرضا شفیعی کدکنی، دکتر قاسم رسا، نعمت میرزازاده «م.آزرم»، حبیب ا... بی گناه، ذبیحا... صاحب‌کار و... اشاره کرد.

رهبر معظم انقلاب ششم شهریور ۹۲ پیامی به مناسبت همایش نکوداشت این شاعر پیشکسوت صادر کردند که در بخشی از آن آمده بود: «نکوداشت ادیب و شاعر ارجمند جناب علی باقرزاده (بقا) ادای حق شعر و ادب و پاسداشت حرمت و کرامت انسان والایی است که همواره حرمت و کرامت شعر و شاعری را پاس داشته و زبان گویا و طبع روان را جز به راه نیکی و راستی به کار نگرفته است. این دوست دیرین و شفیق، یکی از بازماندگان کم‌شمار مجموعه‌ای از شاعران چیره‌دستی است که در برهه‌ای از زمان، مشهد را کانون شعر سرآمد و ممتاز دوران خود ساخته و زبان شعردوستان و شعرشناسان را به تحسین و تکریم جایگاه ادبی خویش گشوده بودند. قطعه‌های بقا همچون قطعه‌هایی از دیبای رنگین و خوش‌نگار در انبوه غزل و قصیده ممتاز آن دوران مشهد، جلوه‌ای ویژه و چشم و دل‌نواز داشت، با امید که همچنان پایدار و ماندگار باشد.»

همچنین ایشان در پیامی که به مناسبت درگذشت این شاعر فرزانه و شیرین‌سخن صادر کردند، علی باقرزاده را «رفیق باصفا»ی خود توصیف نمودند. در این پیام آمده است:

بسم‌ا... الرحمن الرحیم

خبر تأثرانگیز درگذشت دوست دیرین و شاعر فرزانه آقای حاج‌علی‌آقا باقرزاده متخلص به «بقا» را دریافت کردم. ایشان شاعری شیرین‌سخن و انسانی نیک‌اندیش و رفیقی باصفا بود، با طبعی روان و شعری متضمن نکات اخلاقی و اجتماعی و مجالستی دلنشین و رفتاری بزرگوارانه و سرشار از ادب و صمیمیت، قطعاتی از شعر او در شمار آثار برجسته شعر معاصر است که نام او را در دفتر شعر کشور ماندگار خواهد کرد. به فرزندان و خاندان گرامی ایشان تسلیت می‌گویم و رحمت و مغفرت الهی را برای وی مسألت می‌کنم.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۰ آذر ۱۳۹۵

نگاه

سر نیارم به پیش خصم فرود

همچنان که گفتیم، باقرزاده شاعری بود که در سرودن قطعه زبر دست بود. یکی از مشهورترین قطعه‌های او، شعر «بخشدار هویزه» است که در سال‌های قبل در کتاب‌های درسی هم آمده بود. در این شعر، تسلط شاعر بر زبان و در عین حال عشق و احترام او را به وطن و وطن‌دوستی به روشنی می‌توان دید:

بخشدار هویزه را گفتند / ترک کن شهر خویشتن را زود
خیل صدامیان کافر کیش / آمده در کنار شهر فرود
جز تو و چند پاسدار جوان / کس ندارد در این دیار وجود
راه‌های امید شد بسته / باب‌های نجات شد مسدود
گر بمانی اسیر خواهی شد / ور کنی جنگ می‌شوی نابود
زن و فرزند خویش را برگیر / رخت خود میفکن به آن سوی رود
غیر تسلیم یا فرار تو را / چاره دیگری نخواهد بود
همچو اسپند بر جهید ز جا / مرد تا این حدیث تلخ شنود
گفت من ترک آشیانه خویش / نکنم گر کنم ز جان بدرود
گر سپارم وطن به دست عدو / مادر از من رضا نخواهد بود

زنده یاد مهدی اخوان ثالث و مرحوم استاد علی باقرزاده (بقا) در یک قاب

مگذارند همسر و پسرم / کنم از آشیان خود بدرود
دخترم با دو دست کوچک خویش / رهگذار مرا کند مسدود
تا که خون در رگ است و جان در تن / سر نیارم به پیش خصم فرود
می‌ستیزم به ناخن و دندان / نهراسم ز تیر و آتش و دود
یا کنم خصم را برون ز وطن / یا شوم کشته در ره مقصود
روز دیگر ز بخشدار نماند / جز تنی سرد و نعش خون‌آلود
آن طرف‌تر دو کودک و یک زن / خفته در خون خویشتن خشنود
گفت حب‌الوطن من‌الایمان / پیک مسعود کردگار ودود
آفرین باد بر چنان ایمان / آفرین باد بر چنین موجود

۲ رمان درباره زندگی ۲ امام

رمان «صادقانه» روایتی از زندگی و زمانه امام صادق(ع) است که به‌تازگی از سوی به‌نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) منتشر و روانه بازار کتاب شده است.

این اثر را سهیلا عبدالحسینی در شش فصل درباره اوضاع اجتماعی و سیاسی نوشته و در آن به دوره زندگی امام صادق(ع) از جمله قیام زید برادر امام صادق(ع) و نفس زکیه، اوضاع نابه سامان شهرها و ناامنی و خونریزی و تلاش‌های خلافت بنی‌عباس برای تثبیت حکومت خود اشاره شده است.

در این رمان زندگی جوانی به نام محمد روایت می‌شود که پدرش با نام سلیمان در قیام زیدیه شرکت می‌کند اما هنگامی‌که متوجه می‌شود امام صادق(ع) با قیام زیدیه مخالفت داشته‌اند از میدان جنگ کنار می‌کشد و یکی از پیروان امام صادق (ع) باقی می‌ماند. محمد نیز همانند پدرش از پیروان و محبان امام ششم شیعیان است و احادیث و روایات امام صادق (ع) را کتابت می‌کند. بعد از ازدواج همسرش نیز با او در این مسیر همراه می‌شود، ولی برادر محمد به شورشیان، خلفا و دربار پیوند می‌خورد.

این اثر ضمن این‌که یک عاشقانه آرام و شرح زندگی خانوادگی محمد و همسرش است، در کنار داستان گزارش دقیقی از اوضاع سیاسی و اجتماعی زمانه امام صادق(ع) را شرح می‌دهد. شخصیت‌هایی که در داستان بخشی از زندگی و فعالیت‌های خوب و بد آنان روایت می‌شود، در تاریخ گزارشاتی در موردشان وجود دارد.

نویسنده اثر سعی کرده به بیان وقایع تاریخی عصر وفادار باشد و نظرات سیاسی، اجتماعی، فردی و عبادی امام صادق(ع) را در دل قصه به مخاطب ارائه می‌دهد.

رمان صادقانه با طراحی جلد مهدی بادیه‌پیما، قطع رقعی، شمارگان ۲۰۰۰ نسخه با قیمت ۹۵ هزار تومان در فروشگاه‌های کتاب و محصولات فرهنگی به‌نشر در مشهد و سراسر کشور در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

این در حالی است که همین ناشر، رمانی به نام «مردی که همه‌چیز را می‌دانست» را نیز در دست چاپ دارد که در مورد زندگی امام محمد باقر(ع) است و به‌زودی منتشر و روانه بازار کتاب می‌شود.

مریم بصیری، نویسنده، پژوهشگر و منتقد ادبی این رمان را با صرف دوسال مطالعه و تحقیق در بیش از ۷۰ عنوان کتاب و بیشتر از آن نزدیک به ۲۰۰ پایان‌نامه و مقاله معتبر از سایت‌های فقهی و شیعی و فصلنامه‌های تخصصی تاریخ اسلام نوشته است.

این رمان با ۱۰ فصل روایتگر یک دوره زمانی دوساله در اوایل دهه ۱۱۰ هجری درباره زندگی، خانواده، دوستان و دشمنان امام پنجم و دورانی است که ایشان بیشتر درگیر غلوکنندگان در دین و مذاهب بودند.

رمان «مردی که همه‌چیز را می‌دانست»؛ اولین رمان درباره امام محمد باقر(ع) براساس مستندات تاریخی معتبر در حوزه بزرگسال است که نویسنده آن سعی کرده احادیثی که مربوط به دوره زمانی زندگی حضرت و وقایع رمان بوده را انتخاب و آنها را به منولوگ و دیالوگ امام با دیگران تبدیل کند. شیوه تدریس امام در آن دوران بیشتر مبتنی بر پرسش و پاسخ بود و با شیوه‌های آموزش امروزی فرق داشت. این دیالوگ‌ها در کلاس‌های درس ایشان بیشتر استفاده شده است. زاویه دید در این رمان دانای کل غیر محدود است و هر بار یکی از شخصیت‌های اصلی از دید خود داستان را روایت می‌کند.

به‌زودی انتشارات به‌نشر این اثر را در ۴۴۰ صفحه و قطع رقعی منتشر و با قیمت ۱۵۰ هزار تومان روانه بازار کتاب می‌کند.

روی قفسه

پادکست

عرضه نسخه صوتی «خسی در میقات»

کتاب صوتی «خسی در میقات» نوشته جلال آل‌احمد به تازگی با گویندگی بهمن وخشور توسط مؤسسه آوای چیروک منتشر و روانه بازار نشر شده‌است.

پیش از این نیز ۹ کتاب صوتی دید و بازدید، از رنجی که می‌بریم، سه تار، مدیر مدرسه، زن زیادی، سنگی بر گوری، غرب‌زدگی، نون والقلم و پنج داستان از آثار آل احمد، با خوانش همین‌گوینده توسط مؤسسه آوای چیروک تولید شده‌اند. موسیقی متن این کتاب صوتی اثر محمدباقر زینالی است که بربط نوازی او را سعید جلالیان با تمبک همراهی کرده‌است.

جلال آل احمد سال ۱۳۴۳، برای یافتن برادرش به مکه و عربستان می‌رود و کتاب «خسی در میقات»، نتیجه این سفر و مشاهدات اوست. این سفر، منجر به تحولی معنوی و فکری در او می‌شود و جلال با نثری شفاف و روشن این سفرِ معنوی‌اش را شرح می‌دهد. نسخه صوتی این کتاب در شش ساعت و ۴۳ دقیقه و قیمت ۱۵ هزار تومان عرضه شده‌است.

دکه

آینده تحول صداوسیما در ماهنامه سوره

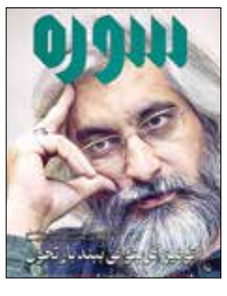

شماره دوم ماهنامه سوره با عنوان «تو نیز اگر بتوانی ببند بار تحول» منتشر خواهد شد.

در این شماره گفت‌وگو با وحید جلیلی، قائم‌مقام فرهنگی رسانه ملی درباره ایده، کارنامه و آینده تحول صداوسیما منتشر شده‌است.

«زیست انقلابی، فرم می‌سازد» تحلیل حجت‌الاسلام محمدمهدی شفیعی از ویژگی‌های انسان و سازمان انقلابی در آخرین سخنرانی شهید قاسم سلیمانی؛ «نهاد ژورنالیسم و بار روایت صحنه» نظرخواهی مجله سوره از اهالی رسانه درباره رسالت تاریخی ژورنالیسم انقلاب اسلامی و موانع آن؛ «رستاخیز کلمات» جستاری در چندوچون شعر انقلاب اسلامی؛ «خیمه‌شب‌بازی» نقدی بر فیلم جنگ جهانی سوم ساخته هومن سیدی و... از جمله موضوعات شاخص دومین ماهنامه سوره است. دومین شماره ماهنامه سوره با سردبیری سیدعلی سیدان در ۱۲۸ صفحه با قیمت ۹۰ هزار تومان در کیوسک‌های مطبوعاتی و کتابفروشی‌های سراسر کشور قابل تهیه است. برای پیش‌خرید این ماهنامه با تخفیف ۳۵ درصدی می‌توانید به صفحات ماهنامه سوره در پیام‌رسان‌های بله، ایتا، تلگرام و روبیکا پیام بدهید.

قاب

چهارمین پویش سفیر حسین(ع)

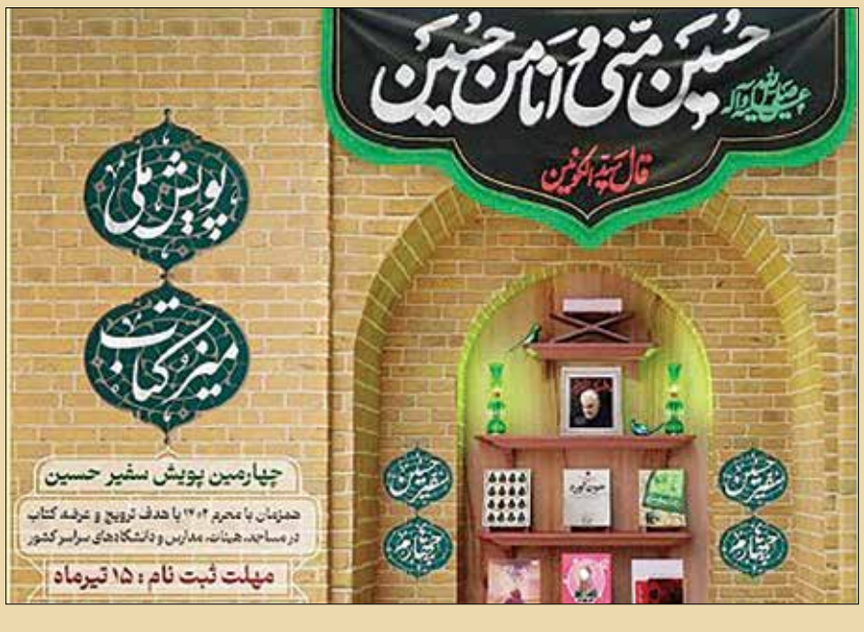

چهارمین پویش سفیر حسین(ع) با هدف ترویج و عرضه کتاب در مساجد، هیأت‌ها، مدارس و دانشگاه‌های سراسر کشور برگزار می‌شود. علاقه‌مندان برگزاری نمایشگاه کتاب و برپایی میز کتاب در مجموعه خود می‌توانند برای ثبت‌نام و شرکت در این پویش عدد ۴ را به شماره ۱۰۰۰۳۰۲۲ ارسال کرده و برای کسب اطلاعات به نشانی khooshe.org/?p=۵۹۰۹ مراجعه کنند. مهلت ثبت نام شرکت در این پویش تا ۱۵ تیر است.